Проект

Н А Р Е Д Б А

№ …….

за придобиване на квалификация по професията
„АУДИО- И ВИДЕОТЕХНИКИ“

ПРОЕКТ

Раздел I.
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тази наредба се определя държавният образователен стандарт (ДОС) за придобиването на квалификация по професията код 021104 „Аудио- и видеотехники“ от област на образование „Изкуства“ и професионално направление код 0211 „Аудио-визуални техники и производство на медийни продукти“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавният образователен стандарт за придобиването на квалификация по професията код 021104 „Аудио- и видеотехники“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на трета степен на професионална квалификация по професията, за придобиване на квалификация по част от професията, както и за достигане на отделни единици резултати от ученето.

Чл. 3. Въз основа на ДОС по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 2, 3 и 5 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват типови учебни планове за ученици, учебни планове за лица, навършили 16 години, и учебни програми за обучението по професията.

Раздел II.
СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ

Чл. 4. (1) Държавният образователен стандарт по чл. 1 определя изискванията към кандидатите, описанието на професията, единиците резултати от учене за придобиване на трета

степен на професионална квалификация по професията, критериите и средствата за оценяване на всяка единица резултат от учене, съвкупността от единици резултати от ученето, които формират придобиването на квалификация по част от професия, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

(2) Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията включва общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка с необходимите професионални компетентности, които гарантират на обучаемия възможността за упражняване на професията след завършване на обучението.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

Параграф единствен. Тази наредба се издава на основание чл. 22, ал. 6, във връзка с ал. 2, т. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование.

ПРОФ. Д-Р ГЕОРГИ ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ

Приложение към чл. 2

ДЪРЖАВЕН ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ
ПО ПРОФЕСИЯТА „АУДИО- И ВИДЕОТЕХНИКИ“

Професионално направление					
Код: 0211	Аудио-визуални техники и производство на медийни продукти				
Професия					
Код: 021104	Аудио- и видеотехники				
Степени на професионална квалификация		–	–	**III**	–
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)		–	–	**4**	–
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)		–	–	**4**	–

ПРОЕКТ

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или входящо квалификационно равнище за придобиване на степен на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Аудио- и видеотехники“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО), утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД 09-2230 от 09.08.2024 г., изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са:

• за ученици – завършено основно образование;

• за лица, навършили 16 години – придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или завършено средно образование.

1.2. Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

2. Описание на професията

Лицата, придобили трета степен на професионална квалификация по професията „Аудио- и видеотехники“, участват в техническата подготовка, създаването, публикуването на аудио-визуални продукти. Те извършват специализирани дейности, свързани с установяване и контрол на свързаност между аналогови или дигитални устройства, чрез компетентен избор на кабели и конектори. Изграждат правилно функциониращи аналогови/дигитални аудио-визуални връзки и системи. Подбират и интегрират необходимите хардуерни устройства, съобразно поставената задача. Използват и създават скица като инструмент за визуално планиране и представяне на проектни концепции и решения.

Специалистите с трета степен на професионална квалификация по професията прилагат аудиовизуални трансформации и ефекти, използвайки софтуерни приложения. Експортират/импортират/конвертират мултимедийни файлове в различни формати, препоръчителни за последващи дейности. Използват мултимедийни библиотеки по различни ориентири и показатели; притежават умението да създават свои мултимедийни библиотеки и пресети.

Основна част от дейностите, които лицата, придобили трета степен на професионална квалификация по професията „Аудио- и видеотехники“ изпълняват, са свързани със запис и обработка на аудио информация, изграждане и управление на озвучителни системи и конфигурации и др. Специалистите могат да подбират и свързват подходяща за конкретна цел озвучителна и звукозаписна техника. Владеят софтуерни приложения, осигуряващи качествена продукция и изпълнение на разнообразни дейности и задачи. Познават спецификите на различните аудио и видео файлови формати и ги използват коректно. Владеят чужд език, което им помага да разчитат помощна информация, спецификации, препоръки от производители. При възникване на необичайни ситуации и проблеми могат да намерят бързо и ефективно решение посредством ползване на демонстрационно видео или информация на чужд език.

Лицата, придобили трета степен на професионална квалификация по професията „Аудио- и видеотехники“ създават и обработват аудио-визуално съдържание чрез дигитални средства и технологии, прилагайки различни технически и художествени методи за заснемане, осветление, апаратно смесване на сигнали и видеомонтаж, използвани в телевизионен ефир, интернет платформи, филмови продукции и мултимедийни проекти. Професията включва работа с видеоматериали, управление на светлинни схеми, координиране на многокамерни потоци в

ПРОЕКТ

реално време, както и монтажно сглобяване на звукови и визуални компоненти, които се адаптират към различни преносни среди и крайни устройства.

Професионалната дейност обхваща целия процес – от първоначалния технически и визуален замисъл, през оперативното управление на апаратурата на терен и в студио, до финалната обработка и подготовката на готовия продукт за излъчване. Използва се съвременна видео- и звукозаписна техника, телевизионни камери, осветителни системи и апаратни пултове, заедно със специализирани програми за нелинеен видеомонтаж, обработка на звука, цветови корекции и компресиране на сигнали. Работата изисква разбиране на принципите на визуалната комуникация, експозиция, кадрова честота, аудио- и видеостандарти и екранна композиция. В изпълнение на професионалните задачи се създават технически решения за готови видеопродукти, репортажи, хроники, рекламни форми и предавания на живо, като се настройват техническите параметри на сигнала, въвеждат се текстови надписи в реално време и се вграждат цифрови визуални ефекти.

Професията изисква участие в реализирането на продукти с висока художествено-техническа стойност, като се спазват техническите параметри за разделителна способност, аспекти на картината и формати за кодиране. Работната среда е силно технологизирана, ориентирана към медийното производство и често изисква съвместна работа с продуценти, звукорежисьори, инженери по излъчването и специалисти по информационни и комуникационни технологии.

Професионалната дейност предполага проследяване на актуалните стандарти за качество на сигнала, дигитална сигурност на преноса на данни и достъпност, както и отговорност за техническата съвместимост, визуалната яснота и синхрона на продуктите, които се създават. Изисква се активно участие в реални екипни проекти, като се поемат задачи, свързани с координация и контрол върху отделни етапи от работата на други лица на терен или в студийна среда, в рамките на професионалната компетентност на лицето. Освен това дейностите включват провеждане на кратки обучителни сесии или въвеждане на нови участници в работния процес, като се осигуряват технически и методически насоки при работа с техниката и програмното осигуряване.

Професията изисква концентрация, аналитично и пространствено мислене, внимание към детайла, способност за прилагане на технически алгоритми, възможност за трансформиране на медийни файлове от един формат в друг, устойчивост на стрес при работа в ефир на живо, както и желание за непрекъснато усъвършенстване в съответствие с развитието на дигиталните аудио-визуални технологии.

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ) за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията

Степен на професионална квалификация	**Ниво по НКР/ ЕКР**	**Номер на ЕРУ и вид професионална подготовка (ПП)**																	
		ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 6	ЕРУ 7	ЕРУ 8	ЕРУ 9	ЕРУ 10	ЕРУ 11	ЕРУ 12	ЕРУ 13	ЕРУ 14	ЕРУ 15	ЕРУ 16	ЕРУ 17	ЕРУ 18
		Обща ПП		**Отраслова ПП**				**Специфична ПП**											
III	**4**	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

ПРОЕКТ

3.1. Списък на Единиците резултати от ученето по видове професионална подготовка

ЕРУ по обща професионална подготовка – единна за всички професионални направления от СППОО

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда

ЕРУ 2. Икономика и предприемачество

ЕРУ по отраслова професионална подготовка – единна за професиите от професионално направление „Аудио-визуални техники и производство на медийни продукти“

ЕРУ 3. Основи на визуалната композиция и формообразуване

ЕРУ 4. Цветознание и визуален ритъм

ЕРУ 5. Типография и графична култура

ЕРУ 6. Изпълнение на визуален проект в съответствие с технически, етични и правни изисквания

ЕРУ по специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 7. Основи на звукотехниката

ЕРУ 8. Работа с хардуерни звукотехнически устройства

ЕРУ 9. Дефиниране и инсталиране на софтуерни звукотехнически приложения в съответствие с дадената операционна система

ЕРУ 10. Изработка на семпли и звукови библиотеки

ЕРУ 11. Работа с озвучителни системи

ЕРУ 12. Работа с DAW (дигитална аудио работна станция), софтуерни системи и приложения за аудио обработка и аудио редакция

ЕРУ 13. Технология на видеомонтажа

ЕРУ 14. Основи на компютърния монтаж

ЕРУ 15. Основи на режисьорски пулт

ЕРУ 16. Компютърни формати

ЕРУ 17. Снимачна техника и апаратура

ЕРУ 18. Основи на осветителната техника и светлинния дизайн

3.2. Описание на единиците резултати от ученето за професията „Аудио- и видеотехники“

3.2.1. Обща професионална подготовка по професията

ЕРУ 1	**Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда**
Резултат от учене 1.1	**Спазва хигиенните норми и здравословните и безопасни условия на труд на работното място (ЗБУТ)**
Знания	• Познава основните нормативни актове за здравословни и безопасни условия на труд • Обяснява възможните професионални и здравни рискове на работното място и причините за тяхното възникване • Разяснява основните правила при оказването на първа помощ при трудови злополуки • Изброява основните видове лични предпазни средства и техните функции

ПРОЕКТ

	• Познава видовете защитни приспособления и средства за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ • Изброява правилата за работа при аварии и аварийни ситуации
Умения	• Прилага мерки за безопасност на работното място • Спазва хигиенните норми на работното място • Прилага инструкции за безопасна работа • Реагира правилно при аварийни ситуации
Компетентности	• Спазва стриктно мерките за безопасност при изпълнение на различните трудови дейности
Резултат от учене 1.2	**Осъществява превантивна дейност за опазване на околната среда**
Знания	• Познава нормативни актове, свързани с опазването на околната среда и ЗБУТ • Познава трудово-правните норми, свързани със ЗБУТ • Разяснява общите изисквания за осигуряване на ЗБУТ съобразно спецификата на провежданата дейност и изискванията на техническото, технологичното и социално развитие с цел защита на живота, здравето и работоспособността на работещите
Умения	• Търси информация за устойчиви практики, приложими в конкретната професионална дейност • Изпълнява дейности по събиране и съхраняване на опасни продукти, излезли от употреба уреди и консумативи съобразно правилата за рециклиране • Използва технологии и материали, щадящи околната среда • Спазва практики за пестене на вода, енергия и други ресурси на работното място
Компетентности	• Правилно обработва отпадъците на работното място съобразно изискванията за сортиране • Вярно и точно разпознава замърсяващи фактори на работното място и съдейства за ограничаване на въздействието им • Способен е стриктно да следва утвърдените правила и изисквания за опазване на околната среда
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Владее теоретични знания за: – хигиенните норми; – здравословните и безопасни условия на труд на работното място; – овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ; – превантивната дейност за опазване на околната среда. **Част по практика на професията:** • Избира своевременно най-адекватния тип поведение при зададената рискова ситуация • Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ
Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:**

ПРОЕКТ

	• Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 2	**Икономика и предприемачество**
Резултат от учене 2.1	**Познава основите на пазарната икономика**
Знания	• Познава основни икономически понятия – търсене, предлагане, пазар, конкуренция, цена • Познава ролята на държавата в икономиката – данъци, бюджет, регулации • Обяснява дейността на организацията в контекста на основни икономически принципи и понятия • Разяснява основни понятия във финансите – приходи, разходи, печалба, инвестиции • Разбира значението на социалната и екологична отговорност при ръководене на бизнес
Умения	• Използва основни икономически понятия като търсене, предлагане, пазар, конкуренция и цена при изпълнение на професионалните си задачи • Отчита значението на основните финансови показатели като приходи, разходи, печалба и инвестиции
Компетентности	• Прилага правилата и изискванията, свързани с ролята на държавата в икономиката, включително данъци, бюджет и регулации, в рамките на работната среда и своите професионални ангажименти
Резултат от учене 2.2	**Познава основите на предприемачеството**
Знания	• Познава същността и ролята на предприемачеството в икономиката • Изрежда основните стъпки при стартиране на бизнес, включително генериране на идея, пазарно проучване, изготвяне на бизнес план • Изброява видовете фирми и организационно-правни форми на стопанска дейност
Умения	• Разграничава видовете фирми и организационно-правните форми на стопанска дейност • Прилага знания за предприемачеството в работната си среда
Компетентности	• Идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания • Предлага решения за подобряване на дейността в съответствие с технологичните и организационните изисквания • При необходимост представя идеи и предложения пред клиенти, инвеститори или партньори, като аргументира решенията си
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Владее основните теоретични знания и понятия в областта на икономиката • Владее основните теоретични постановки в областта на предприемачеството **Част по практика на професията:**

ПРОЕКТ

	• Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус • Участва в разработването на бизнес план на фирмата според изискванията на предварително дефинираното задание
Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:** • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.2. Отраслова професионална подготовка по професията

ЕРУ 3	**Основи на визуалната композиция и формообразуване**
Резултат от учене 3.1	**Прилага основни принципи на визуалната композиция**
Знания	• Описва основните елементи на композицията: точка, линия, равнина, форма, ритъм, равновесие • Разграничава симетрия и асиметрия, визуален център и йерархия • Обяснява ролята на композицията за въздействието на визуалния образ
Умения	• Използва композиционни принципи при подреждане на визуални елементи • Създава визуални решения със спазени пропорции, баланс и ритъм • Адаптира композиционната структура към формат и медия
Компетентности	**Изгражда визуално хармонични и функционални композиции в контекста на зададена задача**
Резултат от учене 3.2	**Моделира дву- и триизмерни визуални форми**
Знания	• Дефинира видовете основни геометрични и органични форми • Разбира принципите на изграждане на обем и перспектива • Разграничава плоско и обемно визуално представяне
Умения	• Създава форми чрез рисуване, моделиране или дигитални средства • Представя обем и пространствени отношения чрез скица или макет • Използва перспективни линии, сянка и мащаб за изразяване на дълбочина
Компетентности	• Моделира визуални форми и композиции в съответствие с проектната идея и пространствената логика
Резултат от учене 3.3	**Скицира и визуализира идеи в проектен контекст**
Знания	• Разграничава видове скици: идейна, техническа, конструктивна • Описва етапите на визуално проектиране чрез ръчно и цифрово скициране • Разбира функцията на скицата като средство за комуникация на идея
Умения	• Скицира обекти, сцени и идеи в различни гледни точки и формати

ПРОЕКТ

	• Представя движения, обеми и структура с минимални изразни средства • Визуализира идеи, съчетавайки текст и образ
Компетентности	• Използва скица като инструмент за визуално планиране и представяне на проектни концепции и решения
Резултат от учене 3.4	**Оценява композиционната цялост на визуалния продукт**
Знания	• Дефинира критерии за визуален баланс, ритъм и център на интерес • Разпознава грешки и дисбаланси в композиционна структура • Разбира връзката между форма, функция и въздействие
Умения	• Анализира съществуващи визуални композиции спрямо зададени критерии • Сравнява и обосновава различни композиционни решения • Прави корекции на визуални структури с цел постигане на цялост
Компетентности	• Извършва визуален анализ и самокорекция за подобряване на композицията и формата, като прилага композиционните принципи
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Описва елементите и принципите на визуалната композиция и формообразуване. Разграничава видове форми и скици и обяснява ролята им в създаването на визуално съдържание. **Част по практика на професията:** • Изпълнява визуални задачи с приложени композиционни принципи, обем и структура. • Използва скици за визуализиране на идеи и прилага самостоятелно визуален анализ и корекция.
Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:** • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 4	**Цветознание и визуален ритъм**
Резултат от учене 4.1	**Познава характеристиките и взаимодействието на цветовете**
Знания	• Разграничава основни и вторични цветове и тяхната организация в цветови кръг • Описва характеристики като нюанс, оттенък, наситеност и яркост • Обяснява психологическото въздействие на цветовете
Умения	• Идентифицира цветове по характеристика и роля в композиция • Сравнява цветови двойки по въздействие и хармония • Обяснява взаимодействия между близки и контрастни цветове
Компетентности	• Анализира и интерпретира цветовите отношения с оглед на визуалното им въздействие
Резултат от учене 4.2	**Използва цветови контрасти, хармонии и символика**

ПРОЕКТ

Знания	• Изброява основни видове контрасти (топло/студено, светло/тъмно, основни/допълнителни, спомагателни и др.) • Разграничава видове хармонии: аналогична, триадна, монохромна • Изрежда символични значения на цветовете в различни култури
Умения	• Създава цветови схеми с изразен контраст или хармония • Избира цветови комбинации, съответстващи на зададено послание • Прилага символиката на цвета в конкретен визуален контекст
Компетентности	• Използва целенасочено цветови средства за постигане на комуникационно въздействие
Резултат от учене 4.3	**Прилага цветови решения за подсилване на визуалното въздействие**
Знания	• Дефинира принципи на визуалното възприятие, свързани с цвят • Разбира връзката между цвят, форма и фон • Описва как цветът влияе на визуалния акцент и йерархията в изображението
Умения	• Използва цветови решения за привличане на вниманието • Подсилва визуални елементи чрез контраст и акцентиране • Прилага цветове така, че да подобри четивността, настроението и асоциативното възприемане
Компетентности	• Подбира и използва цветове в подкрепа на комуникативната цел на визуалния продукт
Резултат от учене 4.4	**Разбира ролята на светлина и сянка за създаване на обем**
Знания	• Изброява основни източници на светлина и посоки на осветление • Обяснява как светлината влияе върху формата, контраста и дълбочината • Разпознава видове сенки и отражения
Умения	• Визуализира обем чрез насочена светлина и сенки • Създава и подчертава форма чрез осветяване в ръчна или цифрова среда • Прилага светлосенкови ефекти в скица или визуален проект
Компетентности	• Използва светлина и сянка като средство за изразяване на форма, обем и атмосфера
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Демонстрира знания относно характеристиките и взаимодействието на цветовете. Владее основни понятия за цветови контрасти, хармонии и символика. **Част по практика на професията:** • Използва цветови решения за изграждане на визуално въздействие. Прилага светлина и сянка за създаване на обем и акцентиране във визуална композиция
Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:**

ПРОЕКТ

	• Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 5	**Типография и графична култура**
Резултат от учене 5.1	**Познава историята и изразните възможности на шрифта**
Знания	• Дефинира основни етапи в развитието на типографията • Разграничава типове шрифтове според историческата и културната им рамка • Разбира ролята на шрифта като визуален и комуникационен елемент
Умения	• Идентифицира шрифтове по стил и приложение • Свързва типографията с контекста на визуалната комуникация • Анализира визуалната експресивност на различни шрифтове
Компетентности	• Демонстрира осъзнато отношение към шрифта като носител на смисъл и културна идентичност
Резултат от учене 5.2	**Подбира подходящи шрифтове спрямо съдържанието и целта на визуалния продукт**
Знания	• Обяснява архитектурата на шрифта, характеристиките на основни шрифтови семейства и стилове • Изрежда принципи за избор на шрифт според функция и аудитория • Разграничава декоративен, функционален и информационен шрифт
Умения	• Избира шрифт в зависимост от темата, средата и предназначението • Сравнява шрифтове по визуално въздействие, четливост и поставяне на смислово ударение • Съчетава шрифтове в рамките на единна визуална концепция
Компетентности	• Подбира и прилага адекватни типографски решения, съобразени с комуникационната цел на проекта
Резултат от учене 5.3	**Оформя текстови елементи чрез композиционни, типографски и йерархични принципи**
Знания	• Обяснява йерархията на текстови структури (заглавие, подзаглавие, основен текст) • Разбира принципите на подравняване, междубуквено и междуредово пространство • Описва ролята на визуалния ритъм и бялото пространство
Умения	• Оформя текстови блокове с логическа и визуална подреденост • Прилага принципи на йерархия, четивност и контраст • Използва типографска мрежа и композиционно равновесие
Компетентности	• Оформя текст в рамките на визуална структура, която улеснява възприемането и подчертава съдържанието
Резултат от учене 5.4	**Развива усет за композиция в текстово-визуална среда**
Знания	• Изброява принципи на композиция в рамките на смесени медии (текст и изображение)

ПРОЕКТ

	• Разбира ефекта от съчетаването на графични и текстови елементи • Дефинира ролята на мащаб, позициониране и контраст в текста
Умения	• Съчетава текст и изображение в балансирана визуална структура • Настройва йерархията на информацията според визуалната логика • Адаптира оформление към различни формати (екран, печат, табло и др.)
Компетентности	• Прилага интегрирани решения за визуална комуникация в текстово-графичен контекст
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Демонстрира знания относно историята, класификацията и приложението на шрифта. • Владее основни понятия за типографски принципи и визуална йерархия **Част по практика на професията:** • Оформя текстови елементи в композиционно и функционално издържана структура. • Прилага адекватни типографски решения в зависимост от комуникационната цел.
Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:** • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 6	**Изпълнение на визуален проект в съответствие с технически, етични и правни изисквания**
Резултат от учене 6.1	**Организира работния процес съобразно спецификата на визуалния проект**
Знания	• Изрежда основните етапи в изпълнението на визуален проект • Описва изискванията за времева, техническа и материална организация • Разграничава ролите и отговорностите в индивидуален и екипен проект
Умения	• Планира последователност от дейности спрямо зададена задача • Изготвя график и структурира работната среда • Проследява изпълнението на задачи в рамките на проекта
Компетентности	• Организира ефективно и самостоятелно работния процес при изпълнение на визуален проект
Резултат от учене 6.2	**Използва материали, инструменти и дигитални ресурси в съответствие с технологичните изисквания**
Знания	• Описва специфичните свойства на основни материали и дигитални формати • Дефинира техническите параметри на използваните инструменти и устройства • Разбира как да адаптира материалите спрямо изискванията на визуалната среда

ПРОЕКТ

Умения	• Избира подходящи средства и технологии според целта на проекта • Работи с инструменти и програми по безопасен и ефективен начин • Подготвя технически файлове според зададени спецификации
Компетентности	• Използва технологични ресурси съобразно изискванията на проекта и средата за реализация
Резултат от учене 6.3	**Прилага правила за безопасна и отговорна работа в работна и дигитална среда**
Знания	• Обяснява основните правила за безопасност в работна среда • Разграничава добри практики за киберсигурност и защита на лични данни • Описва начин за съхраняване и архивиране на файлове в сигурна дигитална среда
Умения	• Прилага правила за безопасност при работа с техника, материали и електроника • Работи отговорно в споделени и мрежови среди • Използва резервни копия и системи за съхранение на работни файлове
Компетентности	• Гарантира безопасна, отговорна и етично съобразена работа в аналогова и дигитална среда
Резултат от учене 6.4	**Спазва етични стандарти и авторски права при създаване и разпространение на визуално съдържание**
Знания	• Дефинира основните понятия от Закона за авторско право и сродните му права (ЗАПСП) • Разграничава оригинално съдържание от копирано или неразрешено използвано • Разбира как се регулира споделянето на изображения и медийни продукти
Умения	• Посочва публични източници и използва съответни за изпълнението на проекта материали • Оценява рискове, свързани с нарушаване на ЗАПСП • Прилага етични правила при създаване и публикуване на визуално съдържание
Компетентности	• Спазва Закона за авторското право и професионалната етика при създаване, използване и разпространение на визуални продукти и завършени проекти
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Демонстрира знания относно организацията на проекта, техническите параметри и етичните изисквания • Владее понятия, свързани с безопасност, авторско право и дигитална отговорност **Част по практика на професията:** • Организира изпълнението на визуален проект, като използва подходящи материали и дигитални средства • Работи отговорно и законосъобразно в реална или симулирана проектна ситуация

ПРОЕКТ

Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:** • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.3. Специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 7	**Основи на звукотехниката**
Резултат от учене 7.1	**Прилага основни принципи на звукотехниката**
Знания	• Изрежда основните елементи, осигуряващи качествен трансфер на аудио информация • Описва същността на аналоговите и дигиталните звукови технологии и различията в тяхното приложение • Обяснява важността на техническото оборудване и материалната обезпеченост при работата със звук
Умения	• Използва установените правила и принципи при свързване на аудио устройства • Подрежда и свързва в правилен ред различните устройства, предаващи и приемащи аудио информация • Подбира необходимите кабели, конектори и др. • Адаптира композиционната структура на аудио устройствата към съответните изисквания, по отношение на формат, медия и др.
Компетентности	• Изгражда правилно функциониращи аудио връзки, в контекста на съществуващите условия и зададените параметри • Взема решения при работа с аудио-визуални технологии, така че да се спазват пропорциите и да се запази качеството на аудио сигнала
Резултат от учене 7.2	**Скицира и визуализира идеи в проектен контекст**
Знания	• Формулира необходимостта от предварително скициране на планираните дейности • Разграничава основните видове скици: идейна, техническа, конструктивна • Описва проектирането на звукова свързаност, използвайки традиционно скициране (лист и молив) и цифрово (компютър, таблет) • Обяснява важността на аудио скицирането за успешната реализация на общия идеен замисъл
Умения	• Скицира зали, сцени и други пространства от различни гледни точки и в различни формати • Представя хора, движение, обеми и структури с подходящи изразни средства • Визуализира технически и творчески намерения и идеи, съчетавайки текст и образ
Компетентности	• Използва самостоятелно скица като инструмент за визуално планиране и представяне на проектни концепции и решения

ПРОЕКТ

Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Описва елементите и принципите при пренасяне на звукова информация и установяване на качествена свързаност • Разграничава разнородните видове и форми звукова информация и обяснява техните предимства и недостатъци при създаване на аудио и визуално съдържание **Част по практика на професията:** • Изпълнява технически задачи с приложени аудиокомпозиционни правила и принципи • Съблюдава спазването на техническите толеранси • Използва скици за визуализиране на методи и подходи • Работи самостоятелно с аудиовизуални скици
Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:** • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 8	**Работа с хардуерни звукотехнически устройства**
Резултат от учене 8.1	**Познава характеристиките на звукотехническите устройства**
Знания	• Разграничава основни и съпътстващи/вторични звукотехническите устройства • Описва предназначението и характеристиките на хардуерни звукотехнически устройства като: аудио интерфейс, аналогово-дигитален аудио конвертор, предусилвател, лимитер, компресор, еквилайзер, смесителен пулт, семплер и др. • Обяснява специфичното предназначение на всяко устройство и възможните въздействия върху аудио информацията при употребата им
Умения	• Идентифицира необходимостта от конкретно хардуерно устройство в конкретна ситуация • Сравнява различните модели и модификации по полезност, ценови диапазон, целесъобразност • Извършва оптимален избор на хардуерни звукотехнически устройства
Компетентности	• Синхронизира целенасочено конкретно поставените задачи и технически изисквания с актуалните пазарни тенденции
Резултат от учене 8.2	**Разбира принципите на свързване и взаимодействие при хардуерни звукотехнически устройства**
Знания	• Изброява основните видове хардуерни устройства • Разграничава различните търговски марки, модели и модификации • Изрежда символните обозначения на всяко отделно устройство в контекста на цялостната аудио верига
Умения	• Създава схеми за свързаност на множество хардуерни устройства • Подбира комбинации, съответстващи на зададените задачи и параметри

ПРОЕКТ

	• Прилага принципите на взаимодействие между отделните хардуерни устройства
Компетентности	• Подбира и интегрира коректно необходимите хардуерни устройства с оглед на поставените задачи и бюджетна рамка
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Демонстрира знания относно характеристиките и взаимодействието между хардуерни звукотехнически устройства • Владее основни понятия за ролята и мястото на отделните хардуерни звукотехнически устройства **Част по практика на професията:** • Използва правилни решения за изграждане на връзки и постигане на желания аудиовизуален ефект и въздействие • Прилага познания по отношение на пространствено-времевите показатели и условия за създаване на търсения обем и акцент
Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:** • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 9	**Дефиниране и инсталиране на софтуерни звукотехнически приложения в съответствие с дадената операционна система**
Резултат от учене 9.1	**Организира и инсталира необходимите лицензирани софтуерни приложения, съобразно спецификата на аудио-визуалния проект и дадената операционна система**
Знания	• Дефинира основните софтуерни приложения, необходими за изпълнение на конкретна задача • Разграничава оригинален/лицензиран софтуер от пиратски и неразрешено използван • Описва начините на регулиране на споделянето на софтуер и медийни продукти
Умения	• Посочва публични аудио и софтуерни източници с платени права или разрешен достъп • Оценява рискове, свързани с нарушаване на Закона за авторското право и сродните му права • Съблюдава и спазва етични правила при създаване и разпространение на аудио-визуално съдържание
Компетентности	• Спазва стриктно Закона за авторското право и сродните му права, както и професионалната етика при създаване, използване и разпространение на аудио-визуални продукти
Резултат от учене 9.2	**Синхронизира наличните хардуерни звукотехнически устройства и софтуерни приложения и ги въвежда в експлоатация**
Знания	• Описва основните хардуерни и софтуерни елементи на звукотехниката и тяхното взаимодействие • Познава аудио интерфейса и базовите функции на аудио софтуера

ПРОЕКТ

	• Разпознава интерфейси и инструкции на чужд език в специализиран аудио софтуер • Разграничава различните режими при работа с аудио: MIDI (Цифров Интерфейс за Музикални Инструменти – комуникационен протокол, свързващ електронни музикални инструменти, компютри и аудио устройства), аудио, нотопис, семплинг, звукозапис, смесване, мастериране и др.
Умения	• Работи с множество хардуерни и софтуерни устройства, като инсталира и подрежда елементите в правилен ред • Осигурява създаване и трансфер на аудио с помощта на специализирани контролери или конвенционални компютърни инструменти • Прилага аудио трансформации: затихване и извеждане на звук (fade in/out), ритмическо изравняване (quantize), корекция на височината на звука (pitch), изрязване, и др. • Използва чужд език при работа с онлайн ръководства, менюта, видео и демонстрации
Компетентности	• Организира функционираща аудио система чрез използване на подходящи софтуерни приложения и хардуерни устройства
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Описва предимства и ограничения на софтуерните и хардуерните продукти в звукотехниката • Разяснява параметрите и форматирането според предназначението на аудиото **Част по практика на професията:** • Създава и редактира MIDI и аудио, в зависимост от поставените задачи • Експортира аудио в различни формати според изискванията на последващата аудио обработка
Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:** • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 10	**Изработка на семпли и звукови библиотеки**
Резултат от учене 10.1	**Създава и редактира звукови семпли**
Знания	• Разглежда основни модели за запис и обработка на аудио сигнали, и принципите на работа с цифрово аудио • Описва често използвани термини като digital audio, sample rate, sample bit и др. • Дефинира понятията моно и стерео
Умения	• Изрязва, коригира и подрежда аудио семпли • Прилага еквилайзер, компресор, различни send/insert ефекти • Работи със смесване на няколко аудио източника • Владее специализирани основни команди на чужд език при работа с аудио

ПРОЕКТ

Компетентности	• Използва компютърен звукозапис за създаване на звукови семпли с висока чистота и детайлност
Резултат от учене 10.2	**Създава и редактира звукови библиотеки**
Знания	• Разглежда принципите на дигиталния запис – запазването на файлове на харддиск • Разяснява видовете звукови библиотеки: музикални семпли и луупове (мелодични, бас линии, ударни инструменти, звукови ефекти и др.) • Описва принципите при създаване на звукови библиотеки: музикален стил/ жанр, тема, географска/ етническа принадлежност
Умения	• Използва инструменти за създаване и/или звукозапис на аудио семпли • Редактира записаните аудио семпли със съответните имена или предназначения • Организира библиотеките по различни ориентири и показатели
Компетентности	• Извежда технически, естетически и функционално издържани звукови библиотеки за конкретни профили на потребители • Прилага чуждоезикови технически спецификации при създаване на звукови библиотеки, предназначени за чуждестранни потребители
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Разграничава видове аудио-визуално съдържание и съвременните изисквания за качество на звука • Представя аргументиран избор на използваното техническо оборудване (микрофони, аудио интерфейси), както и избор на позиция и местоположение при записване на аудио източниците **Част по практика на професията:** • Изработва адаптивни версии на създаденото съдържание, съобразено с различните устройства, операционни системи и т.н. • Аргументира направения технически и технологичен избор с цел представяне и защита на готовия продукт
Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:** • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 11	**Работа с озвучителни системи**
Резултат от учене 11.1	**Свързва правилно озвучителни системи**
Знания	• Познава видовете озвучителни системи и изграждащите ги технически устройства • Запознат е с правилната последователност при свързване на различните компоненти • Разграничава предимствата и недостатъците на аналоговите и дигиталните технологии при работа с озвучителни системи • Познава международните стандарти и използвани технологии

ПРОЕКТ

Умения	• Подбира компонентите при осъществяване на звукозапис: кабели, миксер, микрофони, озвучителни тела, монитори, безжични устройства и др. • Свързва в задължителна последователност отделните устройства, за да осигури необходимата безопасност • Спазва изискванията при работа в разнообразни условия на закрито (големина на зала, форма, стенна изолация, структура, жанр на озвучаваното събитие), както и на открито
Компетентности	• Ефективно работи с аналогови и дигитални смесителни конзоли • Изгражда и свързва правилно озвучителни системи
Резултат от учене 11.2	**Осигурява озвучаване „на живо“**
Знания	• Описва детайлно техниката, с която се работи • Разяснява изискванията на озвучаваната среда • Изброява необходимите правила за пространствено разполагане на озвучителните компоненти, така че да се постигне желания резултат
Умения	• Работи с дигитални и аналогови смесителни пултове (конзоли) • Запознава се детайлно със спецификите на озвучаваното събитие – концерт, спектакъл, семинар, събрание и др., както и с изискванията към озвучаването • Осигурява всички съвременни компоненти на озвучаването: кабели, микрофони, монитори и др. • Подбира използваните устройства и методи спрямо особеностите на озвучаваната среда • Постига качествен звук по отношение на: динамичен и честотен баланс и диапазон, пространствена панорама, ефекти (реверберация, ехо и др.) • Използва правилно мониторна система за звуков контрол на сцената • Осигурява чист, ясен звук • Избягва възникване на feedback (микрофония)
Компетентности	• Прилага правилата и изискванията, свързани с изграждане и използване на озвучителни системи съобразно условията на работната среда и придобитата си професионалната подготовка • Разпознава в аванс възможни проблеми, трудности и предизвикателства
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** Владее дигитални и аналогови технологии за озвучаване Демонстрира знания за използваната озвучителна система **Част по практика на професията:** Използва усвоените теоретични познания и ги прилага в практиката Конфигурира правилно елементите на озвучаването Прилага подходящи звукови ефекти съобразно стил, жанр, озвучавана среда и т.н.
Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:**

ПРОЕКТ

	• Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 12	**Работа с DAW (дигитална аудио работна станция), софтуерни системи и приложения за аудио обработка и аудио редакция**
Резултат от учене 12.1	**Програмира и записва музика, използвайки компютър**
Знания	• Описва предварително начертана „пътна карта“ за цялостно изпълнение на зададен проект
Умения	• Познава в детайли възможностите и потенциалните ограничения на избраната програма • Владее умения, необходими за работа с DAW, като използва MIDI/аудио запис и обработка • Запознат е със софтуерните менюта и команди
Компетентности	• Подбира правилно операциите, които са необходими за постигане на търсения резултат • Оценява коректно задължителните условия за успешно изпълнение на зададен проект: технически изисквания, време и срокове, специалисти и др., необходими за изпълнение на дадена задача • Спазва Закона за авторско право и сродните му права, както и професионалната етика при използване на продукти с авторско съдържание – софтуерни или художествени
Резултат от учене 12.2	**Редактира аудио файлове, конвертира в различни аудио формати**
Знания	• Обяснява ролята на софтуерните аудио приложения като задължителен елемент от професионалната подготовка • Описва често използвани термини като: digital audio, sample rate, sample bit, wave, mp3, mp4 и др. • Разбира взаимозависимостите между дигиталните аудио формати, степента на компресия и качеството на звука • Изброява основните звукови формати при работа с аудио и при работа с видео
Умения	• Изпълнява основни аудио операции: delete, cut, copy/paste, fade in/out, volume, и др. • Структурира и подрежда файловете по директории, номера и имена • Прилага основни ефекти като: equalizer, compressor, reverb, delay, limiter и др. • Конвертира аудио в различните аудио формати с минимални загуби на звуково качество • Използва разнообразни софтуерни приложения за запис, редакция, конвертиране на аудио • Владее специализирани основни команди на чужд език при работа с аудио
Компетентности	• Демонстрира ефективна и самостоятелна работа при изпълнение на аудиовизуален проект

ПРОЕКТ

Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Обяснява логиката при избор на софтуерни приложения за запис и обработка на аудио • Анализира поставените задачи и формулира стратегия за тяхното решаване **Част по практика на професията:** • Защитава избраната техническа и художествена стратегия чрез обоснована аргументация • Завършва зададения проект с експорт на файл във формат, съобразен с конкретното изискване
Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:** • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 13	**Технология на видеомонтажа**
Резултат от учене 13.1	**Анализира принципите на цифровия телевизионен сигнал, структурата на съвременните монтажни апаратни и работата под инструкции в постпродукция**
Знания	• Обяснява характеристиките на цифровия телевизионен сигнал, видовете ТВ апаратни и изискванията към съвременното студийно оборудване • Описва спецификата на технологичния процес и подготовката за самостоятелна работа в постпродукция за телевизионни предавания • Разглежда технологичните изисквания към видеофайловете, предназначени за монтаж, и видовете цифрови сигнали • Дефинира блоковата схема, софтуерната архитектура и технологията на работа в съвременна дигитална монтажна апаратна с видеосмесител и звуков пулт
Умения	• Идентифицира потенциални проблеми в цифровия ТВ сигнал и техническите параметри на кадъра при въвеждане в монтажната система • Анализира техническата структура на монтажния план и софтуерните схеми за автоматизация при подготовка на репортажен монтаж
Компетентности	• Организира технически правилно подготвителния етап на постпродукцията, съобразявайки се със стандартите на съвременното дигитално медийно производство
Резултат от учене 13.2	**Прилага дигитална обработка на видеосигнал и генерира графично съдържание на режисьорски пулт**
Знания	• Разглежда методите за нелинеен компютърен монтаж, цифровите видеостандарти и съвременните файлови формати за компресия • Обяснява технологията на монтаж с преливане, дигитални преходи и специални ефекти посредством съвременни цифрови системи

ПРОЕКТ

	• Дефинира начините за изготвяне, форматиране и управление на различни видове текстови графики и надписи на режисьорски пулт
Умения	• Извършва компютърна обработка на видеосигнала, коригира параметрите на кадъра и прилага цифрови ефекти • Създава и извежда в реално време различни видове надписи, субтитри и графични елементи чрез софтуера на режисьорския пулт • Реализира технически изправен монтаж на телевизионни репортажи и програмни форми по предварително зададен план
Компетентности	• Контролира и обработва дигиталния видеосигнал и графичното оформление на пулта, гарантирайки съответствие с телевизионните стандарти
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Описва структурата на дигиталната монтажна апаратна и спецификата на цифровия телевизионен сигнал и формати • Разяснява технологичните изисквания при обработка на кадъра и генериране на надписи на режисьорски пулт **Част по практика на професията:** • Създава и редактира растерно и векторно изображение според техническо задание • Експортира изображения в подходящ формат, съобразен с изискванията • Следи за недопускане на технически дефекти като неволни Jump cuts, разминаване на аудио-видео синхрона (lipsync) и за осигуряване на правилен експорт спрямо крайния контейнер (напр. MP4/H.264 за уеб)
Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:** • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 14	**Основи на компютърния монтаж**
Резултат от учене 14.1	**Владее специализиран софтуер за нелинеен монтаж, организира работната среда и управлява цифрови видеоформати**
Знания	• Разглежда интерфейса, основните инструменти, софтуерната логика и конфигурацията на съвременните програми за видеомонтаж • Обяснява техническите характеристики на цифровите видеоформати, кодеци, контейнери, разделителна способност (резолюция) и съотношение на страните на кадъра • Дефинира методите за организиране на медийни библиотеки в проекта и синхронизация на видео- и аудиоклипове на времевата линия (таймлайн)
Умения	• Демонстрира самостоятелна работа с монтажна програма, като импортира, сортира и подготвя дигиталните масиви за работа

ПРОЕКТ

	• Комбинира и монтира на една и съща времева линия видеоматериали с различна резолюция (смесени формати), без да нарушава техническите параметри на проекта • Прилага софтуерни маркери за организиране на монтажния процес и извършва базови L-cut и J-cut звуково-визуални връзки
Компетентности	• Демонстрира способност за самостоятелно ориентиране и разучаване на нови функции, плъгини и инструменти в монтажния софтуер, съобразно техническите изисквания на заданието
Резултат от учене 14.2	**Прилага специализирани монтажни техники за непрекъснатост, анимира дигитални обекти и извършва постпродукция с алфа канали и надписи**
Знания	• Разяснява правилата за монтажна непрекъснатост на разказа и видовете софтуерни връзки (кръстосан монтаж, паралелен разказ, Match Cut, Cutaway, Insert) • Описва принципите на работа с ключови кадри (Keyframes) за постигане на движение, мащабиране и анимиране на графични елементи или клипове • Дефинира технологията за обработка на видео с алфа канали (слоеве с прозрачност/Chroma Key) и интегрирането на текстови заглавия и субтитри в софтуерна среда
Умения	• Използва софтуерни инструменти за раздвижване на обекти, забавяне/ускоряване на времето (Time remapping) и прилагане на цифрови филтри • Реализира многокамерен видеомонтаж (Multicam редактиране) в софтуерна среда чрез превключване между множество синхронизирани видеоизточници • Изготвя графични надписи, обработва цифровия звук и прилага софтуерен ключ за прозрачност (син/зелен екран) в монтажната програма
Компетентности	• Владее практически процеса по компютърна постпродукция на изображение и звук, подготвяйки напълно завършени и технически изрядни дигитални медийни продукти (видеоформи, презентации, рекламни клипове) • Своевременно усвоява нови технологии за постпродукция на чужд език
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Описва софтуерната архитектура на нелинейния монтаж, параметрите на цифровите видеоформати и правилата за разказвателна непрекъснатост • Разяснява логиката на анимиране по ключови кадри, приложението на алфа каналите и методите за софтуерна обработка на аудио-видео потоци **Част по практика на професията:** • Демонстрира самостоятелно боравене с монтажен софтуер, като подрежда и обработва видеоматериали със смесена резолюция на таймлайна

ПРОЕКТ

	• Изпълнява софтуерен многокамерен монтаж, анимира дигитални обекти, наслагва текстови графики и обработва аудио писти по зададен технически бриф • Следи за недопускане на технически дефекти като неволни Jump cuts, разминаване на аудио-видео синхрона (lipsync) и за осигуряване на правилен експорт спрямо крайния контейнер (напр. MP4/H.264 за уеб) • Аргументира направения технически и технологичен избор с цел представяне и защита на готовия продукт
Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:** • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 15	**Основи на режисьорски пулт**
Резултат от учене 15.1	**Управлява функциите на видео миксера (Switcher) и изпълнява превключване на камери под режисьорски указания при заснемане и стрийминг на живо**
Знания	• Пояснява предназначението на основните бутони на контролния панел (Control Panel) и разликата между техническите термини Видео миксер и Продакшън суичер (Production Switcher) • Обяснява как се подготвя и стартира излъчване на живо (стрийминг) в интернет платформи • Описва как се вграждат в пулта отдалечени събеседници от платформи за видеовръзка • Разяснява ролята си на оператор на пулт и правилата за бърза комуникация и дисциплина в екипа
Умения	• Превключва самостоятелно и без закъснение видеоизточниците по гласова команда на режисьора • Управлява движението на роботизирани камери директно от контролния панел на пулта • Свързва източниците и настройва техническия поток за онлайн стрийминг по предварително зададена схема
Компетентности	• Демонстрира висока концентрация и способност да работи като оператор на пулт под инструкции в динамична студийна среда
Резултат от учене 15.2	**Прилага ефекти за преход, контролира нивата на звука и вгражда ефирни надписи и субтитри през пулта**
Знания	• Описва как се настройва и кога се използва ефектът за комбиниран кадър „Картина в картината“ (Picture-in-Picture/ PiP) • Обяснява как се следи и регулира силата на звука от микрофоните, за да има качествено аудио в стрийма • Разяснява технологията за софтуерно вкарване на заглавия, лога, информационни табели и готови текстови субтитри върху екрана
Умения	• Използва лоста (T-Bar) или бутоните за преливане (Auto/Cut) за плавни и технически чисти преходи между камерите • Контролира звуковите входове на миксера, поддържайки балансиран звук без изкривявания

ПРОЕКТ

	• Извежда в реално време на екрана графични надписи с имена на гости (долни третини) и преводни субтитри в синхрон с картината
Компетентности	• Може самостоятелно да подготви технически, визуално и звуково пулта за реализирането на кратко онлайн предаване, презентация или подкаст
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Посочва основните панели на видео миксера и обяснява международните термини за техниката (Switcher, Control Panel) • Описва стъпките за пускане на стрийм и правилата за добавяне на ефекта „Картина в картината“, надписи и субтитри **Част по практика на професията:** • Демонстрира на живо превключване между камери на пулт, изпълнявайки бързи команди (мигновенни превключвания и преливания) по зададен сценарий • Конфигурира режим „Картина в картината“, балансира звука на микрофон и извежда графично лого и субтитри на екрана • Аргументира направения технически и технологичен избор с цел представяне и защита на готовия продукт
Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:** • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 16	**Компютърни формати**
Резултат от учене 16.1	**Разпознава, сравнява и използва съвременните дигитални формати за статични графични изображения съобразно изискванията на видео софтуера**
Знания	• Обяснява предназначението на основните формати за растерна графика: JPEG/JPG (оптимизиран за снимки) и PNG (задължителен за лога и графики с прозрачен фон) • Описва висококачествения формат TIFF/TIF за архивиране и запазване на изображението без загуби при компресия • Описва уеб-ориентираните формати GIF (за кратки анимации) и мащабируемата векторна графика SVG (използвана за бранд елементи и плашки)
Умения	• Проверява техническите спецификации на графичен файл директно в операционната система • Избира най-подходящия графичен формат (напр. PNG за прозрачен воден знак/лого или JPEG за бекграунд) при подготовка на материали за монтаж или стрийминг • Конвертира графични файлове от един формат в друг с цел намаляване на размера им без видима загуба на качество
Компетентности	• Преценява самостоятелно кога да използва векторен (*.svg) и кога растерен (*.png/*.jpeg) графичен формат в конкретна мултимедийна ситуация

ПРОЕКТ

Резултат от учене 16.2	**Анализира съвременните видове кодиране, компресиране и контейнери при видео файловете и конфигурира параметрите им за дигитална обработка и стрийминг**
Знания	• Дефинира понятието мултимедиен контейнерен файл и неговата роля за идентифициране и събиране в едно на различни типове данни (видео, аудио, метаданни) • Разпознава и сравнява актуалните видео контейнери: MP4, MOV (QuickTime) и уеб-ориентирания WebM (за стрийминг графики с алфа канал) • Описва историческата роля на по-стари контейнери като AVI • Обяснява същността на видео компресирането и доминиращата роля на кодека H.264 в съчетание с MP4 контейнер за масова уеб дистрибуция
Умения	• Импортира, подрежда и подготвя видео файлове от различни контейнери в софтуерна среда за обработка • Конфигурира настройките за видео компресия при износ (експорт) на готово видео, постигайки оптимален баланс между качество и размер • Идентифицира и отстранява проблеми с несъвместими кодеци или неприети видео контейнери от монтажния софтуер
Компетентности	• Определя технически правилния видео формат и компресия в зависимост от крайната дестинация на видеото (телевизия, архив или интернет платформа)
Резултат от учене 16.3	**Управлява дигиталните аудио формати и прилага специфични софтуерни имплементации за компресиране и декомпресиране на звукови файлове**
Знания	• Описва професионалния некомпресиран аудио формат WAV (аудио файл с вълнова форма, задължителен за монтаж) и компресираните формати MP3 и M4A • Обяснява принципа на софтуерната имплементация при комбинирането на кодеци – например кодирането на AAC аудио вътре в MP4 мултимедиен контейнер • Дефинира базовите стандарти за аудио съвместимост при стрийминг на живо (OBS/vMix) и видео постпродукция
Умения	• Използва специализирани компютърни програми за транскодиране (конвертиране) на аудио файлове от един формат в друг • Свързва и синхронизира правилните аудио формати в рамките на видео проекта, за да гарантира чист звук без десинхронизация (разминаване между картина и говор) • Експортира самостоятелни аудио тракове в съответния формат според заданието (*.wav за студийна обработка или *.mp3/.aac за бързо уеб споделяне)
Компетентности	• Прилага професионалната терминология и техническите изисквания за правилна софтуерна подготовка на звуковите и видео потоци преди излъчване на живо или финален експорт

ПРОЕКТ

Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Описва вярно приложението на съвременните графични формати (JPEG, PNG, TIFF, SVG). • Дефинира правилно понятието „мултимедиен контейнер“ и посочва разликите между MP4, MOV и WebM. • Обяснява същността на компресията с кодек H.264 и аудио стандартите WAV и MP3/AAC. **Част по практика на професията:** • Демонстрира свободно боравене със софтуерни инструменти, които поддържат, анализират и конвертират специфични дигитални формати • По зададени технически параметри конвертира графичен, аудио и видео файл за нуждите на уеб стрийминг проект
Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:** • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 17	**Снимачна техника и апаратура**
Резултат от учене 17.1	**Класифицира видовете кино и телевизионни камери, дигиталните формати на изображението и подготвя апаратурата за снимки**
Знания	• Описва историческото развитие, физичния метод на кинематографа и психофизиологичните особености при възприемането на движещи се изображения • Обяснява устройството на съвременните дигитални кино и телевизионни камери, видовете сензори (CMOS, CCD, Full Frame, Super 35) и техните физически характеристики • Обяснява форматите на филмовото и телевизионното изображение, съотношението на страните на екрана (16:9, 2.39:1 и др.) и разделителната способност (HD, 4K, 8K) • Разяснява принципите на компресия на видеосигнала, видовете кодеци (RAW, ProRes, H.264/265) и стандартите за цифров видеозапис
Умения	• Провежда технически тестове на камерата и проверява изправността на сензора и записващите устройства преди терен • Управлява менютата на камерата и задава правилния формат, каданс (фреймрейт / fps) и цветно пространство за конкретната продукция
Компетентности	• Комплектува самостоятелно базовия снимачен комплект (камера, захранване, носители на памет, външни монитори) спрямо изискванията на снимачния ден • Използва точна професионална терминология при описанието на устройството на камерата и дигиталните видеоформати
Резултат от учене 17.2	**Борави със специфичните характеристики на киноптиката, управлява фокуса и дълбочината на рязкост в кадъра**

ПРОЕКТ

Знания	• Класифицира филмовите и телевизионни обективи по тяхното фокусно разстояние (широкоъгълни, нормални, телеобективи) и обяснява приложението на вариообективите (Zoom) и твърдата киноoптика (Prime) • Описва оптичните деформации на перспективата, деформацията на движението при различна дължина на обектива, явлението „въздушна перспектива“ и избора на зрителен ъгъл • Обяснява физическите закони за управление на дълбочината на рязкоизобразяваното пространство (DOF) и методите за поставяне на детайлни акценти в кадъра чрез фокуса • Изрежда системите за присъединяване на киноoптиката към камерата (байонетни системи като PL, LPL, EF, E-mount) и предназначението на анаморфотните обективи
Умения	• Подбира и монтира подходящ обектив към камерата в съответствие с търсения визуален мащаб на плана и усещането за пространство • Извършва прецизно ръчно фокусиране върху статични и динамични обекти (актьори) на терена, включително чрез спомагателни системи (Follow Focus) • Използва оптични филтри (ND, поляризационни, дифузни) за софтиране на изображението и промяна на оптическата атмосфера на кадъра
Компетентности	• Проявява прецизност и техническа грамотност при работа с чувствителна и високостойностна оптична техника
Резултат от учене 17.3	**Контролира експозиционните параметри на камерата и извършва сенситометричен и инструментален контрол на видеосигнала**
Знания	• Обяснява взаимовръзката между основните параметри на видеоекспозицията: бленда (диафрагма), скорост/ъгъл на обтюратора (Shutter Speed/Angle) и електронна чувствителност (ISO/Gain) • Описва концепцията за динамичен обхват на видеосензора, баланс на бялото (White Balance) и цветова температура (Kelvin) при различна среда • Изброява инструментите за визуален и обективен контрол на експозицията в камерата и външните монитори (Waveform, Vectorscope, Zebra, False Color, Хистограма) • Обяснява влиянието на промяната на скоростта на затвора върху размиването при движение (Motion Blur) и заснемането на кадри с висока скорост (High-speed/рапид/Slow motion)
Умения	• Настройва прецизно експозицията на камерата, балансирайки блендата и ISO стойностите за постигане на технически правилен и чист от шум видеосигнал • Калибрира баланса на бялото спрямо светлинните източници на терена (естествени или изкуствени) за постигане на вярно цветопредаване

ПРОЕКТ

	• Разчита в реално време данните от Waveform и False Color, за да предотврати преекспониране („изгаряне“ на бялото) или недоекспониране („запушване“ на черното) във видеосигнала
Компетентности	• Взема самостоятелни и бързи технически решения за експонирането на кадъра при рязко променящи се външни условия
Резултат от учене 17.4	**Оперира с опорни системи и спомагателни приспособления за статично кадриране или механични или електронни системи за стабилизация при динамично заснемане на движение**
Знания	• Описва видовете и предназначението на опорните системи за камери – стативи (Tripods), хидравлични и флуидни стативни глави, плочки за бързо закрепване, моноподи и платформи • Представя синтезирано законите на филмовата композиция, мащабите на операторските планове (далечен, общ, среден, близък, детайл) и значението на гледната точка (нормална, висок/нисък ракурс) • Описва правилата за монтажна съвместимост между отделните кадри по отношение на посока на погледа, движението и мащаба (монтажно мислене при кадриране) • Обяснява изискванията за безопасно фиксиране и осигуряване на тежка снимачна техника върху специфични повърхности • Разяснява техниките за заснемане на движение: хоризонтална/вертикална панорама, бърз швенк, преходни каш-швенкове, проследяващ кадър (фарт/доли) и комбинирани кранови движения • Изрежда видовете операторски транспорт за движение на камерата в пространството: операторски колички (Dolly), релсови пътища, снимачни кранове, автомобилни стойки и платформи • Обяснява разликата в механиката, кинетиката и естетиката на движението при заснемане от ръка, рамо (EasyRig), механична стабилизация (Steadicam) и триосни електронни стабилизатори (Gimbal) • Разяснява правилата за безопасност на труда на снимачния терен при работа с движещ се операторски транспорт и безпилотни летателни апарати (дронове)
Умения	• Разпъва, нивелира и балансира стативни системи при различни релефни условия на терен или в телевизионно студио • Изгражда стабилни статични композиции, съобразявайки разпределението на обектите и актьорите в пространството на кадъра (мизанкадър) • Осъществява прецизни промени в позицията на камерата по височина и ъгъл, подготвяйки я за заснемане на портрети, репортажни наблюдения или детайли • Изпълнява прецизни и плавни панорами, следящи и придружаващи кадри в движение, поддържайки композицията и фокуса върху движещия се обект
Компетентности	• Демонстрира висока отговорност за сигурността на снимачната техника по време на монтаж и експлоатация на терен

ПРОЕКТ

Резултат от учене 17.5	**Прилага монтажните принципи на заснемане, правилата за пространствена ориентация и операторските преходи в камерата за постигане на монтажна съвместимост на кадрите**
Знания	• Описва в детайли класическата скала на операторските планове (далечен, общ, американски, среден, близък, детайл) и психологическото им въздействие върху зрителя • Разяснява фундаменталните закони за пространствена съвместимост при заснемане: правилото за 180 градуса (ос на взаимодействие и линия на погледа) и правилото за 30 градуса (минимална промяна на ракурса) • Обяснява принципите за монтаж по посока на движението на обектите в пространството и монтаж по поглед (Eyeline Match) при близки планове и диалози • Изрежда специфичните операторски преходи, изпълнявани директно на терен („в камерата“): превод на фокуса (Rack Focus), бърза панорама (Whip Pan / швенк), композиционен съвпадение (Graphic Match) и скрити срезове чрез засенчване
Умения	• Определя и поддържа стриктно линията на погледа (оста от 180 градуса) на терена при промяна на позициите на камерата по време на диалогови сцени • Кадрира актьорите и обектите, съобразявайки вярната посока на тяхното движение и ракурс в последващия монтаж • Реализира практически на терен преводи на фокуса и каш-швенкове като динамичен елемент за визуална връзка между сцените • Избягва появата на технически и монтажни дефекти (като неволни Jump cuts) чрез умишлена промяна на мащаба и ъгъла на снимане
Компетентности	• Демонстрира развито „монтажно мислене в камерата“ по време на снимачния процес и умее да предвижда как отделните кадри ще се сглобят в единна сцена
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Описва видовете сензори, дигиталните видеоформати, резолюции и кодеци за филмов и телевизионен запис. • Обяснява законите за управление на дълбочината на рязкост (DOF), видовете кинообективи и техните специфични деформации • Разяснява експозиционните параметри (бленда, обтюратор, ISO) и методите за инструментален контрол на видеосигнала (Waveform/False Color) • Изброява правилата за безопасна работа с операторски транспорт, кранове и платформи за движение • Описва скалата на операторските планове, законите за 180 и 30 градуса, монтажа по посока и поглед, и видовете преходи в камерата **Част по практика на професията:** • Демонстрира правилно комплектоване на камера с кинооптика, филтри, аксесоари и извършва софтуерни настройки на формата и баланса на бялото

ПРОЕКТ

	• Показва умения за ръчно фокусиране върху движещ се обект и верен видеоекспонометричен контрол на сигнала • Сглобява и балансира камера върху стативна система и електронен стабилизатор (Gimbal) • Осъществява контрол на експозицията чрез инструменти (Waveform/ False Color) – недопускане на преекспониране над 100 IRE и спазване на 180-градусовата ос без изключения • Заснема практически етюди, демонстриращи чисти статични планове, плавни панорами и проследяващи движения (фарт) без технически дефекти във видеосигнала • Заснема диалогова сцена между двама актьори, като показва абсолютно спазване на 180-градусовата ос, верни линии на погледа и правилна смяна на мащабите без монтажни скокове (Jump cuts) • Аргументира направения технически и технологичен избор с цел представяне и защита на готовия продукт
Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:** • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 18	**Основи на осветителната техника и светлинния дизайн**
Резултат от учене 18.1	**Познава основните видове лампи (LED светлини) за видео и може да променя силата им**
Знания	• Изброява най-често използваните диодни (LED) светлини: малки преносими лампи, LED панели и настолни ринг лампи • Описва разликите между топла (жълта) и студена (бяла/синя) светлина • Обяснява как се използват цветните светлини за правене на интересен и забавен фон • Разяснява принципите за дистанционно и централизирано управление на светлинния поток (чрез базови пултове, димери или специализирани мобилни приложения)
Умения	• Включва, изключва и променя силата на светене (увеличава и намалява лампите) • Превключва лампата от топла към студена светлина в зависимост от това дали снима в стая или до прозорец. • Настройва цветовете от менюто на камерата или телефона, така че лицата на хората да изглеждат естествено • Свързва осветителните уреди в обща мрежа и ги контролира централизирано (променя сила, цвят и светлинни ефекти) чрез приложение или контролен пулт
Компетентности	• Самостоятелно и прецизно подготвя лампите преди началото на снимките
Резултат от учене 18.2	**Позиционира осветителната техника за постигане на подходящо осветяване на лицето на заснемания човек**

ПРОЕКТ

Знания	• Обяснява къде следва да се позиционира главната лампа спрямо човека (отпред и леко встрани), с цел избягване на тежки сенки • Описва разликата между директна (силна, заслепяваща) светлина и омекотена светлина (която се постига със софтбокс или чадър) • Разяснява как да се добави втора, по-слаба лампа за осветяване на тъмната страна на лицето или на самия фон
Умения	• Подрежда бързо и правилно осветление за снимане на говорещ човек (влог, интервю или представяне) • Слага правилно софтбокс или дифузер пред лампата, за да омекоти светлината върху лицето • Наглася посоката на лампата, така че да не свети директно в очите на заснеманото лице и да не го заслепява
Компетентности	• Взема самостоятелни практически решения за начина на подреждане на лампите с цел постигане на оптимална за възприемане картина
Резултат от учене 18.3	**При снимки в екстериор или интериор ползва естествените светлинни източници (слънцето, прозорци и др.)**
Знания	• Разяснява начините на използване на светлината, влизаща от прозореца в стаята, като готово и подходящо осветление • Обяснява особеностите (трудностите) при заснемане под силно обедно слънце (поява на тъмни сенки под очите и др.) • Описва преносимите бленди (светлоотражателни дискове) за насочване на светлина
Умения	• Позиционира заснемания с лице към прозореца или под подходящ ъгъл спрямо слънцето, за да бъде лицето му правилно осветено • Държи и насочва светлоотражателна бленда, за да премахне сенките под брадичката и очите, когато се снима на открито • Комбинира естествената светлина в стаята с една допълнителна лампа, запазвайки цветовете
Компетентности	• Своевременно се ориентира как да снима навън според това дали е слънчево или облачно
Резултат от учене 18.4	**Разпъва безопасно стативите за лампи и пази техниката на снимачното място**
Знания	• Описва предназначението на леките преносими стативи за осветление и щипките за закрепване на телефони и лампи • Обяснява как се разпъват правилно краката на статива, за да не се преобърне и да не падне лампата • Разяснява опасностите от разпилени кабели по пода на стаята
Умения	• Сглобява и вдига безопасно стативите, като проверява дали са стабилни и затегнати • Подрежда захранващите кабели така, че да не пречат на работата на екипа или участниците • Прибира, сгъва и подрежда обратно техниката в чантите след края на снимките
Компетентности	• Опазва техниката и се грижи за безопасността на хората в стаята по време на работа

ПРОЕКТ

Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Описва основните видове съвременни диодни (LED) осветителни тела (панели, моноблокове, ринг лампи) и техните конструктивни особености • Обяснява концепцията за топла (жълта) и студена (бяла) светлина (цветова температура) и правилата за нейното уеднаквяване с околната среда • Разяснява разликата между остра (директна) и мека (разсеяна) светлина и начините за нейното модифициране чрез софтбоксове, чадъри и дифузери • Изброява правилата за стабилност при работа с преносими стативи за осветление и мерките за безопасност и подредба на кабелите на терена • Описва принципите на централизирано управление на светлинния поток чрез базови конзоли (пултове) или мобилни софтуерни приложения за терен **Част по практика на професията:** • Демонстрира правилно включваване, димиране (промяна на силата) и настройка на топла/студена светлина от менюто на LED панелите • Показва умения за използване на цветни светлини (RGB режими) за постигане на ефектно и балансирано осветяване на задния план (фона) • Сглобява и разпъва самостоятелно и безопасно стативна система за осветление, като монтира правилно аксесоари за омекотяване (софтбокс) • Заснема практически етюди (влог или интервю), демонстриращи правилно позициониране на главната лампа, липса на тежки сенки по лицето и естествен цвят на кожата чрез верен баланс на бялото • Показва умения за безжично или кабелно свързване на осветителните тела към контролен пулт или мобилно приложение и управлението им от едно място • Аргументира направения технически и технологичен избор с цел представяне и защита на готовия продукт
Средства за оценяване	**Част по теория на професията:** • Писмен изпит **Част по практика на професията:** • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

4. Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията „Аудио- и видеотехники“

Степен на професионална квалификация	Ниво по ЕКР/ НКР	ЕРУ № … от списъка по т. 3.1. (мин. 3 броя ЕРУ, поне 1 ЕРУ е от специфичната ПП)
III	**4**	ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 6; ЕРУ 7; ЕРУ 8 ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 6; ЕРУ 9; ЕРУ 10 ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 6; ЕРУ 11; ЕРУ 12; ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 6; ЕРУ 12; ЕРУ 13; ЕРУ 14; ЕРУ 16

ПРОЕКТ

Степен на професионална квалификация	Ниво по ЕКР/ НКР	ЕРУ № … от списъка по т. 3.1. (мин. 3 броя ЕРУ, поне 1 ЕРУ е от специфичната ПП)
		ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 6; ЕРУ 12; ЕРУ 15; ЕРУ 16 ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 6; ЕРУ 11; ЕРУ 17; ЕРУ 18 ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 6; ЕРУ 18

5. Изисквания към материалната база

5.1. Изисквания към кабинетите за обучение по теория на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

Обучението по теория се провежда в специализирана учебна зала, оборудвана с индивидуално работно място за всеки обучаван и за преподавателя. Всяко работно място разполага с компютър със следните компоненти:

– Хардуер – компютърна станция за монтаж и обработка на звук, аудио интерфейс, микрофон, аудио кабели, професионални слушалки;

– Софтуер – минимум една от популярните програми за постпродукция (монтаж, цветови корекции, ефекти, звук); минимум една от популярните софтуерни програми за звукозапис и звукообработка (DAW); минимум една от популярните софтуерни програми за мастеринг, запис на CD.

Залата включва следното техническо основно оборудване:

– бяла или черна дъска;

– мултимедиен проектор и екран или тъч скрийн монитор;

– професионални аудио монитори;

– CD плеър и друга аудио-визуална техника.

В учебния процес се интегрират видеофилми, демонстрационни презентации, специализирана литература – други аудио-визуални източници и материали. Наред с утвърдени учебни материали на български език, се препоръчва използване и на онлайн ресурси на чужд език (преимуществено английски език), както и специално разработени теми и лекции от ангажираните преподаватели.

5.2. Изисквания към учебната база за обучение по практика на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

Практическото обучение се провежда в специално проектирано звукозаписно студио, отговарящо на следните минимални изисквания:

– Апаратна, оборудвана с хардуерни устройства: професионална компютърна конфигурация с необходимата мощност, аудио интерфейс/цифрова конзола, лицензирани софтуерни продукти (DAW, mastering software, и др.), MIDI контролер/клавиатура, предусилватели, лимитери/компресори, еквилайзери, система за архивиране и съхранение на файлове, достъп до интернет и др.

– Една или повече кабини за разполагане на записвания звукоизточник със съответните: микрофони със стойки, кабели, нотни пултове, професионални слушалки, аудио монитори, пряка видимост с апаратната или видео връзка със съответните камери и монитори, усилватели за китара, бас, акустично пиано и др.

ПРОЕКТ

Практическото обучение се провежда и в специално проектирано **телевизионно и мултимедийно студио.**

Учебното студио трябва да осигурява условия за провеждане на практически дейности по подготовка, организация и реализация на аудио-визуални продукции, работа с телевизионна и мултимедийна техника, студийно и извънстудийно заснемане, изграждане на осветителни схеми, запис и контрол на звук, както и реализация на продукции в реално време.

Учебното студио следва да разполага с:

- обособена снимачна площ;
- работни места за обучаемите и преподавателя;
- системи за общо и специализирано осветление;
- техника за видеозаснемане;
- техника за звукозапис и звуков контрол;
- средства за изграждане и управление на осветителни схеми;
- системи за наблюдение и контрол на аудио-визуалните сигнали;
- устройства за запис и съхранение на аудио-визуална информация;
- средства за вътрешностудийна комуникация;
- оборудване за създаване на студийни и мултимедийни продукции;
- технически средства за реализиране на многокамерни продукции и продукции на живо.
- средства за захранване и управление на оборудването;
- техническа документация и учебни материали.

Студиото трябва да осигурява възможност за изпълнение на практически задачи по работа с камера, композиция на кадъра, настройка на експозиционни параметри, фокусиране, управление на движението на камерата, осветяване на сцени и обекти, организация на снимачния процес и координация на участниците в продукцията.

Практическото обучение се провежда в специално проектирана **учебна апаратна.**

Учебната апаратна трябва да осигурява условия за управление, контрол и обработка на аудио-визуални сигнали при студийни и извънстудийни продукции.

Тя следва да разполага със:

- средства за приемане, обработка и разпределение на Аудио- и видеосигнали;
- системи за комутация и смесване на сигнали;
- средства за мониторинг и контрол на качеството на сигнала;
- системи за запис и възпроизвеждане;
- средства за управление на многокамерни продукции;
- средства за въвеждане на графична и текстова информация;
- системи за комуникация между отделните работни позиции.

Учебната апаратна трябва да позволява изпълнение на практически дейности, свързани с организацията и управлението на телевизионно и мултимедийно производство, контрол на сигнали, координация на производствения процес и подготовка на съдържание за разпространение.

Практическото обучение се провежда и в специално проектирана **лаборатория по видеомонтаж и постпродукция.**

Лабораторията трябва да осигурява условия за придобиване на практически умения за обработка, монтаж и финализиране на аудио-визуални продукти.

Лабораторията следва да разполага с:

ПРОЕКТ

- компютърни работни станции;
- монитори за обработка и контрол на изображението;
- средства за съхранение и архивиране на информация;
- локална компютърна мрежа и достъп до интернет;
- периферни устройства за работа с цифрово съдържание.

Лабораторията трябва да бъде оборудвана и със специализиран софтуер за:

- нелинеен видеомонтаж;
- обработка на цифрово видео;
- цветови корекции;
- обработка на звук
- създаване и обработка на визуални ефекти;
- създаване и обработка на графични елементи;
- субтитриране и оформление на екранна информация;
- конвертиране, компресиране и експортиране на медийни файлове;
- управление на медийни ресурси.

Лабораторията трябва да позволява изпълнение на практически дейности по организиране на монтажния процес, редактиране на аудио-визуално съдържание, синхронизация на звук и картина и подготовка на готов продукт за различни среди за разпространение.

Всички помещения са свързани с „мостове“, по които се извеждат, поправят, подновяват, надграждат кабелните връзки.

Всички помещения отговарят на съвременните изисквания за звукоизолация: изолирани са от външния шум; изолирани са помежду си; разполагат със специална вътрешна изолация, абсорбираща естествената реверберация на гладките повърхности.

Учебната база следва да отговаря на изискванията за безопасност, ергономия, технологични процеси, визуален комфорт и съвременни методически насоки, гарантиращи оптимална среда за усвояване на знания и практически умения по професията „Аудио- и видеотехники“.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават по теория и практика на професията имат лица с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ по специалности от професионални направления 8.4. „Театрално и филмово изкуство“ и 8.3. „Музикално и танцово изкуство“ от областта на висше образование „Изкуства“ и от професионално направление 4.6. „Информатика и компютърни науки“ от областта на висше образование „Природни науки, математика и информатика“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с Постановление № 125 от 2002 г. на Министерския съвет (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), съответстващи на професията.

Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител“.

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование и без придобита професионална квалификация „учител“, ако са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

ПРОЕКТ

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните си знания, умения и компетентности.

ПРОЕКТ